

аварійності з цивільними повітряними суднами України за 9 місяців 2011 року.– К. : Державна авіаційна адміністрація, Управління незалежного розслідування авіаційних подій.– К., 2011.– 38 с.

4. Інформаційний бюлетень про стан безпеки польотів з цивільними ПС України у грудні 2011 року.– Державна авіаційна служба України, Департамент стандартів безпеки польотів – 2012, – 10 с.

УДК 343.346 : 656.7.086.21. (043.2)

Гутій В.І.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Рощина І.О., к. ю. н.

ОСОБЛИВОСТІ ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ ЗА УГОН АБО ЗАХОПЛЕННЯ ПОВІТРЯНОГО СУДНА (СТ. 278 КК УКРАЇНИ) ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ІНШИХ КРАЇН

Угон або захоплення повітряного судна є одним із злочинам, покарання за який передбачено статтею 278 Кримінального кодексу України. Частина перша даної статті містить простий склад злочину, частини ж друга і третя закріплюють кваліфіковані склади злочинів, а саме ті ж дії, вчинені за попередньою змовою групою осіб або поєднані з насильством, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого (ч. 2 ст. 278 КК України) та дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені організованою групою чи поєднані з насильством, небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, або такі, що спричинили загибель людей чи інші тяжкі наслідки (ч. 3 ст. 278 КК України).

Дана тема є досить актуальною, адже, за даними ООН, якщо за період 1930-1961 рр.. було відзначено 42 випадки вдалив і невдалив викрадень літаків, то в 1969-1979 рр..– вже 483 викрадення авіалайнерів з 31 845 пасажирами на борту. У результаті діяльності повітряних піратів підірвано 75 літаків. З 1969 по 1988 р. їх жертвами стали 2330 осіб. В останні три десятиліття популярність захоплення повітряних суден, досягши піка в 1960-х роках, коли 38% усіх терористичних актів приходилося на напади на авіалінії, скоротилася до кінця століття до 12%. Захоплення повітряних суден є найбільш популярним серед інших видів транспорту, тому що, авіатранспорт представляється більш зручним видом транспорту для того, щоб сховатися від переслідування.

Проблематика даного злочину досить широко висвітлена з наукової

точки зору такими вченими, як Бійців А. І., Верина Г.В., Ветров Н.І., Гаухман Л. Д., Гусейнов Ф. А., Єгоров В. І., Іванов А. М., Коробєєв А.І., Кочои С. І., Кузнецова Н.Ф., Лебєдєв А.В., Лозовіцкая Г.П., Лукашов А.І., Ляхов А. Г., Наумов А.В. , Пантелєєв В. П., Петрищев В. Є., Ромашов Ю. С., Склярєв С.В., Фунін О. В., Хомич В.М., Чуча А. І., Еміне В. Є. та багатьма іншими.

Дуже багато уваги даному злочину приділяється з боку міжнародної спільноти. Основними міжнародно-правовими актами, що регулюють дане питання є: Конвенція про злочини та деякі інші дії, здійснені на борту повітряного судна (Токійська конвенція) 1963 р., Конвенція про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден (Гаазька конвенція) 1970 р., Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки авіації (Монреальська конвенція) 1971 р. та Протокол про боротьбу з незаконними актами насилля в аеропортах, обслуговуючих міжнародну цивільну авіацію, 1988 р.

Характеризуючи даний злочин варто зазначити, що його предметом є повітряні судна, тобто літальний апарат, який підтримується в атмосфері завдяки його взаємодії з повітрям (літак, вертоліт, дирижабль тощо). Об'єктивна сторона може проявлятися в угоні або захопленні повітряного судна. Суб'єктивна сторона знаходить свій вияв лише в прямому умислі, а ось суб'єктом злочину може бути будь-яка особа, що досягла 14 років.

Особливу увагу я хочу звернути на суспільну небезпеку даного злочину, яка, на думку В. В. Сташиса, полягає у тому, що рух та експлуатація повітряного судна суворо регламентується і контролюється відповідними службами і спеціалістами. Управління таким потужним транспортним засобом без контролю, без погодження з відповідними службами створює реальну загрозу настання катастрофи, аварії, в яких гинуть люди, матеріальні цінності. Угон повітряного судна часто вчиняються з метою втечі за кордон або для здійснення інших тяжких чи особливо тяжких злочинів.

Статтею 278 Кримінального Кодексу України за даний злочин передбачено наступне покарання: за частиною першою – від 3 до 6 років позбавлення волі, за частиною другою – від 5 до 8 років позбавлення волі, за частиною третьою – від 8 до 15 років позбавлення волі.

Для порівняння можна звернутись до Кримінального Кодексу Франції, де захоплення або взяття у свої руки контролювання (шляхом застосування фізичного насильства або погрози фізичного насильства) літального апарату, судна або іншого засобу транспорту, на борту якого знаходяться люди, карається двадцятьма роками ув'язнення (ст.

224.6). Якщо це злочинне діяння супроводжується тортурами або актами жорстокості або якщо його результатом є смерть одного або декількох осіб, винний карається довічним ув'язненням (ст. 224.7).

А ось за кримінальним законодавством США як самостійні види злочинів виділяються втручання в діяльність екіпажу або персоналу, що обслуговує літак (включаючи стюардес), шляхом нападу, залякування або погроз. Санкція за цього пункту розділу Зводу законів США передбачає штраф до 10 тис. доларів, або тюремне ув'язнення на термін до 20 років, або і те й інше разом. Якщо при вчиненні такої дії використовується зброя, термін ув'язнення може бути довічним.

Отже, на мою думку, варто звернути увагу на міжнародну практику регламентації даного злочину та високий рівень суспільної небезпеки, і, збільшити санкції за даним видом злочину.

Література:

1. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. на 3 вересня 2012 року: (Відповідає офіц. текстові) – К.: "Центр навчальної літератури", 2012 р. – 166 с.
2. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, С. Б. Гавриш та ін.; За заг. ред. В. В. Сташица, В. Я. Тація. – К.: Концерн "Видавничий Дім "Ін Юре", 2003. – 1196 с.
3. Іванов І. Відповідальність за неправомірне заволодіння транспортним засобом // Відомості Верховної Ради. - 1995. – № 1. – С. 24-26.

УДК 343.3(043.2)

Данилів О.В.,
студентка,

Юридичний інститут,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
м. Івано-Франківськ

Науковий керівник: Фріс П.Л., д.ю.н., професор

ОХОРОНА ПОВІТРЯНОГО ПРОСТОРУ ЗАСОБАМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Повітряний простір є специфічним об'єктом правового регулювання та охорони. Його правовий статус визначається міжнародними та національними нормативно-правовими актами з прив'язкою до тих чи інших видів діяльності, пов'язаних з використанням повітряного простору, діяльності, що може спричинити загрозу безпеці польотів повіт-

ряних суден та інших об'єктів, а також стосовно визначення державного кордону та притягнення до відповідальності за вчинення злочинів.

Зокрема, Повітряний кодекс, спрямований на державне регулювання діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України, дає визначення терміну "повітряний простір України" – частина повітряної сфери, розташована над суходолом і водною територією України, у тому числі над її територіальними водами (територіальним морем), і обмежена вертикальною поверхнею, що проходить по лінії державного кордону України [1]. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Положення про використання повітряного простору України" визначає "міжнародний повітряний простір" як повітряний простір над відкритим морем [2].

Але за своєю специфікою повітряний простір не може бути поділений та віднесений до виключного відання тієї чи іншої держави. Так, до території України відносяться військові та невійськові повітряні судна з відповідними розпізнавальними знаками України, що перебувають у відкритому повітряному просторі [3]. І на той час, доки повітряне судно знаходиться в польоті, на нього, відповідно до Конвенції про злочини та деякі інші діяння, які вчинені на борту повітряного судна, поширюється дія законодавства тієї держави, в якій воно зареєстроване. Повітряне судно вважається таким, що перебуває в польоті з моменту, коли ввімкнено двигун з метою здійснення польоту і до моменту закінчення пробігу при посадці [4].

Таким чином, хоча національне повітряне судно перебуваючи в польоті, фактично знаходиться в повітряному просторі іноземної держави, юридично воно належить до території України. Відповідно, у випадку вчинення злочину на повітряному судні, на таке діяння поширюватиметься дія Кримінального кодексу України (за принципом дії закону у просторі).

Тому, розглядаючи питання кримінально-правової охорони повітряного простору, ми ведемо мову про розширене коло суспільних відносин. Адже, йдеться не лише про частину повітряної сфери над суходолом і водною територією України, а й про використання українськими повітряними суднами повітряного простору іноземних держав. Відповідно, охороні підлягають суспільні відносини, що складаються у сфері безпеки руху та експлуатації повітряного транспорту, його нормальної і безпечної роботи, безпеки повітряних польотів, охорони довкілля і, навіть, ті суспільні відносини, що складаються з приводу захисту життя та здоров'я особи і відносини власності [5].

Тобто, охорона повітряного простору розглядається комплексно і